

Vårt datum	Vår beteckning
2018-01-22	33-2088/2017
Ert datum	Er beteckning
2017-09-25	M2017/01714/Me

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se

Remiss av betänkandet Miljötillsyn och sanktioner – en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet (SOU 2017:63)

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 28 september 2017 mottagit rubricerat ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

Övergripande synpunkter

SGU anser att det är bra att utredningen lyfter den problematik som finns gällande att kvaliteten och omfattningen av tillsynen kan variera mellan de olika tillsynsmyndigheterna. Det är även bra att utredningen pekar på behovet av tid, resurser och tillgång på kompetens. Om ansvariga myndigheter inte har tillräckliga resurser och heller inte har möjlighet att omprioritera, så kommer tillsynen inte fungera så som avsetts.

SGU bedömer att det finns ett behov av bättre samordning och samverkan av tillsynen. I SGUs arbete med efterbehandling av förorenade områden märker myndigheten det som utredningen för fram som problematiskt nämligen att olika tillsynsmyndigheter agerar olika på likartade situationer. SGU stödjer därför förslag som innebär att tillsynsmyndigheterna dels ökar sin samordning och dels att de erhåller ett utökat stöd från de tillsynsvägledande myndigheterna samt att dessa i sin tur samverkar för att skapa en god helhetssyn gällande miljötillsynen.

Nedan följer SGUs synpunkter för respektive avsnitt.

9.2 Tillsynsbegreppet i miljöbalken begränsas för en ökad tydlighet i tillsynen och ökat förtroende för myndigheterna

SGU instämmer i bedömningen att det idag kan upplevas som oklart vad som innefattas i begreppet tillsyn. SGU tillstyrker därför förslaget att tillsynsbegreppet preciseras på så sätt som utredningen föreslår.

11.2.2 Särskilt om ansvaret för tillsyn av förorenade områden

SGU tillstyrker förslaget att Naturvårdsverket ges i uppdrag att i samråd med länsstyrelsen lämna förslag till ansvarsfördelning av tillsynen när det gäller nedlagda verksamheter som idag inte är tillståndspliktiga. Om Naturvårdsverket

får ett sådant uppdrag är det lämpligt att även SGU får möjlighet att bidra med synpunkter på en sådan ansvarsfördelning.

11.3 En ömsesidig möjlighet att överlåta tillsyn skapar bättre förutsättningar för effektivitet och rättssäkerhet

SGU tillstyrker även förslaget att det införs en möjlighet att överlåta tillsyn från kommunen till länsstyrelsen. Detta eftersom Sveriges kommuner har skilda möjligheter att bedriva tillsyn med hänsyn till kommunens storlek och resurser. Det kan då vara lämpligt att i enskilda fall, vid exempelvis områden med komplexa historiska föreningar, överlåta tillsynen till länsstyrelsen.

13 Insatser för att stärka professionen

SGU bedömer att det är viktigt att kompetensen hos tillsynsmyndigheterna stärks. Det bör dock poängteras att kompetensfrågan inte bara är relevant för miljöinspektörer utan även andra professioner som arbetar med tillsyn.

14.4 Miljötillsynen bör digitaliseras

SGU tillstyrker förslaget som innebär en ökad digitalisering av miljötillsynen. Det är lämpligt att så som utredningen föreslår börja med mål för digitaliseringen eftersom ett sådant system kan bli både stort och komplicerat. Det är också förenat med stora kostnader att bygga system för information och uppföljning. Det är viktigt att Naturvårdsverket, om de får detta uppdrag, samverkar med övriga berörda myndigheter. Eftersom verksamheterna och tillsynen är av olika karaktär så behöver en noga inventering göras för att systemet ska bli användbart för all tillsyn. Det är också önskvärt att man inte bara ser till tillsynsprocessen. De tillstånd och de rapporteringar som verksamhetsutövare ska göra bör finnas i samma digitala system. Då fås effektiviseringsvinster eftersom den information som behövs för tillsynen finns på samma plats. Förslaget kommer på sikt göra den rapporterade tillsynen enklare för verksamhetsutövaren samtidigt som kontrollen för myndigheterna förenklas och kan samordnas. En gemensam digital tillsyn medför troligen också att möjligheterna till statistisk kontroll och övervakning av verksamheterna ökar vilket även bör kunna styra den operativa tillsynen mot de delar där den gör mest miljönytta. Ett digitalt system bör även bidra till ökad transparens och förutsebarhet vilket är en god förutsättning för att verksamhetsutövaren ska kunna göra rätt från början. Det är viktigt att användbarheten säkerställs, både för verksamhetsutövare och för tillsynsmyndigheter.

18 Finansieringen

SGU instämmer i utredningens bedömning att det torde vara samhällsekonomiskt försvarbart att tillföra myndigheterna resurser för att möjliggöra en god tillsyn vilket resulterar i mindre och färre miljööverträdelser. SGU ställer sig givetvis bakom den grundläggande principen om att förorenaren betalar och att tillsynen ska ha full kostnadstäckning. Tanken att tillsynen ska ha full kostnadstäckning från verksamheterna kan dock slå fel om det är få verksamhetsutövare men en komplicerad och kostsam tillsyn. För att säkerställa en bra tillsyn dock behöver finansieringen analyseras noggrant. Utredningens förslag är därför bra. I de fall då en tillsynsmyndighet behöver initiera tillsynsarbete för en helt ny typ av verksamhet, exempelvis geologisk lagring av koldioxid, kan även krävas extra resurser för att bygga upp en sådan verksamhet.

23 Ett nytt 29 kap. miljöbalken

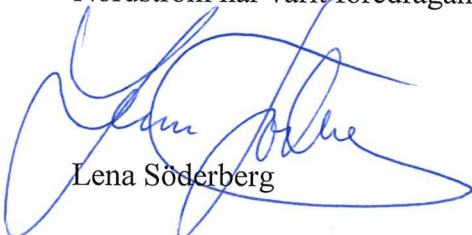
SGU tillstyrker att den föreslagna utredningen genomförs.

25 Stärkt kompetens i domstolarna för hantering av miljöbrottmål

SGU tillstyrker förslaget att miljöbrottsmålen prövas av de tingsrätter som utgör mark- och miljödomstolar. Den kompetens som finns där gällande sakfrågorna torde bidra till en mer komplett och rättssäker prövning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Lena Söderberg.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschefen Klas Arnerdal, statsgeologen Mattias Gustafsson (som även deltagit som expert i utredningen) samt utredarna Anna Åberg och Peter Åkerhammar deltagit. Juristen Sara Nordström har varit föredragande.

Lena Söderberg

Sara Nordström